

Onderwerp: bedrijfsopvolging bij familievennootschappen

Je hebt iemand geadviseerd om in te brengen in de BV tegen uitreiking kapitaal/lijffrente/rekening courant. Daarna kan je de BV laten uitzakken in een werkmaatschappij, je gaat de statuten veranderen. Je brengt in met beleid, je moet dan goed op het onroerend goed letten. Je mag geen tussenhoudstermaatschappij voor het onroerend goed creëren bijvoorbeeld. In de praktijk goed opletten wat kan en wat niet kan. In de basis mag je je onderneming laten uitzakken naar de nieuwe BV (= werkmaatschappij). De originele BV wordt de holding. Waar je in eerste instantie kapitaal/lijffrente/rekening courant kon uitreiken, kan het bij een werkmaatschappij alleen tegen aandelen. Dit is een voorwaarde van art. 14 VPB. Dat is logisch, want waarom is die bedrijfsfusiefaciliteit er eigenlijk? Waarom zouden we de stille reserve niet gaan belasten bij de holding? Die draagt een pand met stille reserves over, toch? Wat zou het argument zijn om dan toch niet te heffen? We hebben geen cash. De ratio van de faciliteit is nog steeds: de overdrager/inbrenger heeft niet de contanten om met de fiscus af te rekenen.

We hebben vorige keer gezien dat op drie manieren zo'n uitzakking kan plaatsvinden. Hij is aantrekkelijk, waarom? Je kan het onbelast laten. De winst die op de aandelentransactie wordt gemaakt, die wordt niet belast. Je maakt gebruik van art. 13 VPB (deelnemingsvrijstelling). Het betekent wel dat er nog een latente claim zit voor box 2, het aanmerkelijk belang. Uiterste moment van afrekenen in overlijden. Je kan het lang uitstellen. Bij de vennootschapsbelasting loop je risico met een drietrapsconstructie, omdat de fiscus door de tussenhouder heen kijkt. Het is dus van belang om te kijken of je wel aan de voorwaarden voldoet.

Manieren van uitzakken:

- Art. 14 VPB
- Afsplitsing
- Fiscale eenheid

De praktijk van overnames gaan we kort behandelen.

Aandelentransactie

Als je een aandelentransactie hebt, dus als de aandelen in de werkmaatschappij geleverd gaan worden, betekent dat voor de koper dat hij de deelneming moet waarderen tegen de nettovermogenswaarde. Wat je doet is bij elkaar gaan zitten, balansje pakken, naar die balans kijken door de bril van de werkelijke waardes, we gaan die deelneming waarderen op de nettovermogenswaarde. De koper gaat straks de aandelen in de werkmaatschappij waarderen op de echte waarde (*due diligence*). Vervolgens gaan ze praten over de prijs, dus komt de discounted cashflow aan bod. Naast de waarde van de spullenboel wil de koper vaak ook een stuk goodwill hebben. Dan komt een prijs tot stand. Als die hoger is dan de nettovermogenswaarde, dan is er sprake van goodwill.

Altijd geldt, als jij aandelen verkoopt en die houdster doet zaken met de koper, de holding doet de zaken met de koper. Je ziet heel goed dat die werkmaatschappij er stikt genomen niets mee te maken heeft. Die krijgt alleen een nieuwe aandeelhouder. Op zich, enkel het feit dat er een nieuwe aandeelhouder komt, maakt de balans van de werkmaatschappij niet anders. Die schuift van de ene aandeelhouder naar de ander. Fiscaal gezien gaat de balans

van de werkmaatschappij gewoon mee. Voor de fiscale positie blijf je doorgaan op de oude voet. De koper zal daar tegen in brengen dat stille reserves en goodwill mee gaan waar niet over is afgerekend. De koper moet daarvoor opdraaien, terwijl hij niet eens kan afschrijven. Alles staat immers op de fiscale waarde. De goodwill mag je activeren, alleen fiscaal hebben we dan wel een probleempje. We hebben als vaste lijn dat je de deelneming fiscaal gezien moet waarderen op de kostprijs. Dit is vaste jurisprudentie. De goodwill komt dan niet tevoorschijn en je kan er dan ook niet op afschrijven.

Balans Praktijk BV

Tegen boekwaarden:

Vaste activa	100	Geplaatst kapitaal	100
Onderhanden werk	150	Winstreserve	200
Effecten	50	Pensioenvoorziening	50
Bank	100	Schulden	50
	<hr/>		<hr/>
	400		400

Heel belangrijk: kijk of de pensioenvoorziening juist gewaardeerd is. De verzekeraar kan deze wellicht hoger willen zien. Als de pensioenvoorziening te laag is, dan worden de andere reserves lager.

Tegen intrinsieke waarden:

Vaste activa	250	Geplaatst kapitaal	100
Onderhanden werk	150	Reserves	320
Effecten	50	Pensioenvoorziening	50
Bank	100	Latente belastingschuld	30
		Schulden	50
	<hr/>		<hr/>
	550		550

Nettowaarde is 420. Dat is: $550 - 130 = 420$. Het eigen vermogen is 550 en daar moet de pensioenvoorziening, latente belastingschuld en de gewone schulden van af.

Bedrijfsfusie, art. 14 VPB

Een belastingplichtige die zijn onderneming overdraagt tegen uitreiking van aandelen aan een ander belastingplichtig lichaam, mits latere heffing is verzekerd, kan aanspraak maken op art. 14 VPB. De overnemer treedt (fiscaal gezien) in de plaats van de overdrager. Hij neemt de fiscale balans van zijn (rechts)voorganger over.

Hoe komt de fiscus aan zijn trekken? De overnemer kan niet afschrijven over de WEV, maar moet afschrijven over de fiscale waarde zoals die op de balans staat. Je komt een keer aan de beurt, ofwel door lagere afschrijving ofwel door hogere verkoopwaarde.

Fiscale balans zuivere Holding BV:

Deelneming	420	Fiscaal eigen vermogen	420
------------	-----	------------------------	-----

Effecten	50	Pensioenvoorziening	50
	<hr/> 470		<hr/> 470

De waardeaanwinst is mee gekocht dividend. Mee gekocht dividend betekent dat als de werkmaatschappij gaat uitkeren, dan zal de eerste 120 dividend die uitgekeerd wordt in mindering worden gebracht op de waarde van de deelneming. We brengen het dus in mindering op de koopprijs van de deelneming. Fiscaal komt de waarde van de deelneming toch weer op 300 te staan. Op termijn krijg je deze balans:

Deelneming	300*	Fiscaal eigen vermogen	300
Effecten	50	Pensioenvoorziening	50
	<hr/> 350		<hr/> 350

* Bij bedrijfsfusie deelneming fiscaal waarden tegen opgeofferd bedrag.

Het besluit bedrijfsfusie zegt dat eerst gewaardeerd moet worden op 420. Dit is lastige materie.

Afsplitsing

Gaat boekhoudkundig op dezelfde wijze. Bij afsplitsing is een andere manier van leveren, maar ook dat is boekhoudkundig niet anders.

Fiscale eenheid

Hier pas je ook eigenlijk de bedrijfsfusieregeling toe. We kunnen fiscaal wel doen alsof het niet zo is, maar civielrechtelijk is het wel zo. De aparte vennootschap moet alles overnemen.

Even naar de opdracht van komende werkgroep kijken. Je gaat de bedrijfsopvolging regelen. Er wordt ingebracht in de BV. Vervolgens heeft Schot BV De Roos opgericht en is er doorgezakt van Schot BV naar De Roos. Er wordt een journaalpost gevraagd van De Roos. Vervolgens wordt gevraagd naar de commerciële balans van Schot BV. Die heeft een deelneming gekregen. Er zit een addertje onder het gras en dat is balans.

Vaste activa	240	Kapitaal	18
Vlottende activa	260	Reserves	237
		Latente belastingschuld*	15
	<hr/> 500		<hr/> 500

* Er zijn verschillen: commercieel en fiscaal. Het betreft 25% van iets, dat is voor tijdelijke verschillen. 5 is van de HIR. Dan blijft er 10 over, dat komt van een waarderingsverschil in de vaste activa. Die moet je kennen om de fiscale waarde van de vaste activa boven tafel te krijgen.

Discounted cashflow waarde

Als je de genormaliseerde winst kende, dan was dat winstverwachting normaliseren tot een jaarwinst. De vraag was, die wij behandeld hebben, wat zou de beste koper bereid zijn maximaal te betalen? De beste prijs van de beste koper in de beste markt. Wat zou de koper willen betalen gegeven een bepaalde rendementseis? Als je dat wist en je kende de winst,

dan kon je gaan uitrekenen. Dan kreeg je de rentabiliteitswaarde. Die berekeningstechniek gebruik je voor de DCF (= discounted cashflow) ook. Dus de kasstromen, dat is wat anders dan winst.

Ingewikkeld is de beredenering van de rente-eis. Daar kan je een heel vak mee vullen. Dat hoeven wij niet te kunnen, je moet de gevoeligheid kennen. Hoe hoger de rente-eis, hoe lager de waarde en hoe lager de (eventuele) goodwill.

Wat doet men in de overname praktijk? De gedachte achter het waarderen van de kasstromen: bij rentabiliteitswaarde keken we naar de waarde van het eigen vermogen. Bij de DCF kijken we naar de bezittingen, wat zijn die waard? Ze staan in de balans voor de verkrijgingsprijs. Je kent de boekwaarde/verkrijgingsprijs na afschrijven. Die bouwen we om naar een WEV als we gaan verkopen. Een valuator zegt 'daar gaat het mij niet, omdat mijn klant bijvoorbeeld zelf wel voorraden inkoopt'. Het enige waarom je een bedrijf zou kopen is om al die toekomstige kasstromen in handen te krijgen. Het gaat een valuator dus om de kasstromen. Alles wordt omgebouwd naar de kasstromen (ook goodwill die niet in de boeken staat bijvoorbeeld). De valuator kijkt dan naar de vrije kasstromen, dat is een element wat we niet kennen. Vrije kasstroom is de vergoeding voor de vermogensverschaffers. Onder de vrije kasstroom valt de winst, de rente, et cetera. Het aanwenden van een voorziening gaat wel van je kasstroom af. Je hebt dan geen kosten, maar het gaat wel uit je portemonnee.

	Bedrijfsresultaat
-	Winstbelasting over bedrijfsresultaat
+	Afschrijvingen
+	<u>Toevoegingen (dotatie) voorziening/- Gebruik (vrijval) voorziening</u>
=	Vrije kasstroom

De koper kijkt naar de portemonnee: hoeveel wordt mijn portemonnee dikker als ik jouw bedrijf ga kopen?

Aandelentransactie boekhouding

Art. 2:24c BW: vermoeden van een deelneming bij 20%. Indien je invloed hebt, art. 2:389 lid 1 BW, dan moet je waarderen naar de nettovermogenswaarde. De deelneming moet op 420 gewaardeerd worden en dat brengt ons bij een gat van 80 en dat moet dat iets zijn wat je meer betaald hebt dan de intrinsieke waarde. Dat moet dan de goodwill zijn. Die komt dan tevoorschijn. Daar mag je, commercieel in NL, op afschrijven, maar fiscaal niet!

Veranderingen commerciële balans Koper:

Goodwill	+/+ 80
Deelneming	+/+ 420
Bank	-/- 500

Je mag veronderstellen dat de kasstroom eeuwig durend is. Verdien jij het niet terug, dan de opvolger wel.

Fiscaal gezien wordt de prijs op 500 gezet. Waarom? Dat betreft het Kokkelvissers arrest. De fiscus maakt zich zorgen over de splitsing tussen de waarde van de goodwill en de spullenboel. Dus waarderen op de verkrijgingsprijs.

Veranderingen fiscale balans Koper:

Deelneming
Bank

+/+ 500
-/- 500

Onderwerp: werkgroep opgave Cupido

De inhoud van de werkgroep die vorige week uitviel. Morgen een met Berend Schot. Wat we vandaag gaan doen is redelijk standaard.

De onderneming gaat de BV in. De BV gaat vergoeding betalen in de vorm van de aandelen. Dit bestaat uit het nominale bedrag en agio. Daarnaast is een lijfrente bedongen, dat is een recht op periodieke uitkeringen. De oudedagsreserve valt hoe dan ook in de winst. Je kan echter kiezen om gebruik te maken van de wettelijke faciliteit om lijfrenteaftrek te claimen. In de praktijk gebeurt dit vaak, men wil graag een lijfrente in de praktijk, omdat het uitstel van belasting betekent. Bijzonder is dat de lijfrente bedongen kan worden bij de eigen BV. Daarnaast wordt er nog een rekeningcourant verhouding aangegaan. Dat kan alleen bij geruisloos.

Welke bezittingen en welke schulden gaan over aan de BV?

Leveringshandelingen zijn vereist, dat gaat niet vanzelf. Vaak ook fysiek juridisch ingebracht, dus niet alleen het economisch belang. Dat zie je terug in de beschrijving. Voorheen was het zo dat de accountantsverklaring moest komen met de vraag of de waarde van het kapitaal wel was volgestort. Daar moest voor getekend worden door een accountant. Dat luisterde nogal nauw. Het aandelenkapitaal moest zijn volgestort. Bij de Flex BV is dat niet meer nodig, maar nog wel bij de NV. De waarde van de beschrijving is nog wel van belang, de belastinginspecteur kijkt daarbij kritisch mee.

Een balans moet in evenwicht zijn, omdat je moet weten hoe de bezittingen gefinancierd zijn. In de balans van de BV komt nooit een oudedagsreserve voor! Dat is onbelaste winst van een eenmansondernemer.

1. Commerciële openingsbalans

Goodwill	250.000	Kapitaal	1.000
Pand	500.000	Agio	489.000
Inventaris	80.000	Latente belastingschuld*	85.000
Vorderingen	12.000	Lijfrente	125.000
Onderhanden werk	15.000	Lening	144.000
Liquide middelen	18.000	Rekeningcourant	25.000
		Crediteuren	6.000
	875.000		875.000

* Stille reserves in het pand (= 150.000) en de inventaris (= 25.000) en goodwill (= 250.000). 20% daarvan is de latentie. Dus $425.000 \times 20\% = 85.000$.

Verhaal achter de latente belastingschuld. Over de stille reserves en goodwill moet nog worden afgerekend. Als je niet afreken, dan wordt het probleem verlegd naar de overnemende partij. De overnemer zal dan minder willen vergoeden van de bruto waarde die je inbrengt, omdat hij ook de belastingclaim zal overnemen.

2. Fiscale openingsbalans

Pand	350.000	Kapitaal	1.000
Inventaris	55.000	Agio	149.000
Vorderingen	12.000	Lijfrente	125.000
Onderhanden werk	15.000	Lening	144.000
Liquide middelen	18.000	Rekeningcourant	25.000
		Crediteuren	6.000
	450.000		450.00

3. Waarderingsmethode

Percentage of completion methode zal toegepast zijn.

4. Ingebrachte goodwill

Goodwill berekenen via de volgende methode:

	Genormaliseerde jaarwinst	150.000
-	Normaal directiesalaris	35.000
-	Normale rente geïnvesteerd vermogen	15.000
=	Overwinst	100.000
x	Kapitalisatiefactor	2,5
=	Goodwill	250.000

Het genormaliseerde directiesalaris zou omhoog moeten. Een accountant-manager zou in de markt meer vragen. Iedere euro die er bij komt gaat keer factor 2,5 er weer van af. De goodwill hier is niet goed onderbouwd. Er zou sprake moeten zijn van een lagere, zakelijke goodwill.

5. Stakingswinst

Hoeveel stakingswinst hadden we? Waar hadden we het over? Wat zijn de fiscale consequenties op het moment dat hij staakt? We moeten afwikkelen:

Stille reserves	175
<u>Goodwill</u>	<u>250 +</u>
Stakingswinst	425*
<u>Oudedagsreserve</u>	<u>125 +</u>
Totaal	550
<u>Lijfrente</u>	<u>200 -</u>
Aanslag	350

* Dit is sec de stakingswinst. De oudedagsreserve valt ook in de winst, dit is ter illustratie. De stakingswinst is dus (antwoord op de vraag) 425.

Er zal nu 160.000 à 170.000 euro aan belasting betaald moeten worden nu. Dat moet er zijn, dat geld. Anders kan je alleen nog maar geruisloos de BV in.

6. Fiscale openingsbalans

Goodwill	250.000	Kapitaal	1.000
----------	---------	----------	-------

Pand	500.000	Agio	524.000
Inventaris	80.000	Lijfrente	200.000
Vorderingen	12.000	Lening	144.000
Onderhanden werk	15.000	Rekeningcourant*	0
Liquide middelen	18.000	Crediteuren	6.000
	875.000		875.000

* Als jij ruisend de BV in gaat en er zit een pand in, dan zou je in principe 6% overdrachtsbelasting moeten betalen. Het enige advies wat je kan/moet geven is geen rekeningcourant, want als je ruisend de BV in gaat en je wilt een vrijstelling overdrachtsbelasting, dan moet je geen rekeningcourant aangaan, want anders kan je geld uit de BV halen om de overdrachtsbelasting te voldoen. Je moet de rekeningcourant op 0 zetten, anders kost het je de vrijstelling.

7. Afschrijven op goodwill

De bijbehorende post is: (afschrijvings)kosten aan Goodwill

8. Aandelen inkoop

Wat gebeurt er? Aandelen worden ingekocht, dus banksaldo daalt. Daarna heb je wel aandelen liggen. Ik heb aandelen waarmee ik bijvoorbeeld de directie kan betalen. Je zou ze bijna in de balans kunnen zetten. Dit is niet zo, want het zijn je eigen aandelen en het gaat bovendien van je reserves af. Het eerste wat je logischerwijs zou verwachten is dat je de aandelen in de balans zou mogen zetten. Dat mag niet! De wetgever verbiedt het.

Wat moet je dan? Het kapitaal blijft in omloop, dus dat gaat niet naar beneden. Dit kan enkel indien je aandelen intrekt. Dit moet je kenbaar maken in een landelijk dagblad (Trouw, Volkskrant, Telegraaf, NRC, AD, et cetera). Zo kunnen schuldeisers van de vennootschap in beroep gaan.

Er is nog maar één oplossing denkbaar, dat zijn de reserves. Die worden minder waard. Je bent eigenlijk oude winsten aan het uitkeren aan een specifieke groep aandeelhouders. Dit kan je zien als je er 'dwars doorheen kijkt'.

Op de balans ziet dat er als volgt uit:

Bank	-/- 10.000	Reserves	-/- 10.000
------	------------	----------	------------

Niet gevraagd, maar extra uitleg:

Als je nu gaat intrekken, dan is dat een handeling waarbij er aan de linkerkant van de balans niets meer gebeurt. Het kapitaal gaat wel omlaag. Wat dan? Dan kan het niet anders dan dat de reserves weer omhoog gaan.

Op de balans ziet dat er als volgt uit:

		Kapitaal	-/-
		Reserves	+/+

Als je vroeger ruzie kreeg met de inspecteur over de hoogte van de ingebracht goodwill, dan moest je meteen de waarde van de aandelen aanpassen. Je moest meteen kapitaal intrekken. De fiscus vond dat je te veel goodwill had ingebracht, dan had je te veel kapitaal

uitgereikt en dat moest je weer intrekken. Dit vond allemaal plaats voor de wetwijziging van 2001, want toen was er voor goodwill een aantrekkelijke vrijstelling/behandeling.